

תכנית לימודי נשים ומגדר בסיוע NCJW **THE NCJW WOMEN AND GENDER STUDIES PROGRAM**

0608 - תכנית לימודים בין-פקולטטית לתואר הראשון

כללי:

התכנית נלמדת במסגרת בין-פקולטטית, המשלבת ארבע פקולטות: רוח, אמנויות, חברה, משפטים.
התכנית נלמדת במסלול דו-חוגי לצד חוג דיסיפלינרי נוסף (ולא לצד תכנית רב-תחומית או בין-תחומית), ומתוכננת להימשך שלוש שנים (סה"כ 60 ש"ס).
התכנית נתמכת ע"י האירגון האמריקני "מועצת נשים יהודיות - ארה"ב" - NCJW (National Council of Jewish Women). התכנית מציעה לתלמידיה מלגות מתרומת NCJW.

מטרת התכנית:

בתכנית זו מוצגים לימודי נשים ומגדר בתחומים מגוונים ומנקודת מבט ביקורתית. היסטוריה, פילוסופיה, סוציולוגיה, תולדות האמנות, חוק ומשפט, פוליטיקה, קולנוע, ספרות, חינוך, פסיכולוגיה - ועוד - כל אלה נלמדים תוך בחינה ביקורתית של הנחות היסוד המדעיות שלהם, ותוך שילוב לימודי נשים ומגדר ואלטרנטיבות פמיניסטיות להמשגה ולתיאור מדעי. התכנית בנויה על תשתית רחבה של תאוריות פמיניסטיות, ועל מגעיהן עם תאוריות בתחומים קרובים. במוקד הדיון עומדות שאלות של מקומן ותפקידן של נשים, כמו-גם של מיעוטים לאומיים, אתניים, דתיים, גזעיים, סוציו-אקונומיים ומיניים; שאלות על צורות ייצוגם של אלה בתרבות; שאלות על אודות האופן שבו הדיון בשוליים החברתיים משנה את צורת החשיבה אודות התרבות בכלל; ושאלות על המושג 'גבריות' במכלול היבטיו וזיקותיו.

תכנית לימודי נשים ומגדר מניחה כי בכל התחומים המדעיים נעלם במידה זו או אחרת הייצוג השיוויוני של נשים: על דעתן, על עולמן, על קולן - כל אלה הודרו מן השיח שעניינו "בני אדם" באשר הם. ממילא משתמע שבתכנית יש גם התייחסות לגורמים להעלמה זו, דהיינו למושגים הקשורים ביחסי כוח ושליטה. התכנית מתייחסת להיבטים שונים של מיעוט-הייצוג הזה, מנתחת את סיבותיו והקשריו ואת הדרכים בהן התמודדו נשים ומיעוטים שונים עם מיקומם השולי, תוך הצעת סדר יום מחשבתי, אינטלקטואלי ומחקרי, אלטרנטיבי. הדיון הפמיניסטי בנשיות מעלה ממילא מחשבות חדשות על היווצרות, ייצוג והשתנות של תפישת הגבריות, על תפישת היחסים בין המינים ועל הדינאמיות שבהגדרות המגדריות.

דרישות רישום וקבלה: ראו חוברת המירשם של האוניברסיטה, תשס"ג.
תנאי הקבלה לתלמידים ותיקים (בעלי השכלה אקדמית חלקית באחת מן התכניות הקיימות ללימודי נשים ומגדר במוסד מוכר להשכלה גבוהה) - לפי החלטת ועדת ההוראה של התכנית ובכפוף לתקנון האוניברסיטה.
ועדת הקבלה של התכנית תדון בפניותיהם של תלמידים בעלי רקע אקדמי אחר או בעלי נתונים מיוחדים.

הכרה בלימודים קודמים: תלמידים שלמדו במוסדות אקדמיים מוכרים קורסים מתאימים לתכנית לימודי נשים ומגדר, יציגו את תעודותיהם לוועדת הקבלה של התכנית. ועדות ההוראה והקבלה יקבעו את הזכאות להכרה ואת היקפה, בכפוף לתקנון האוניברסיטה.

מלגות: התכנית מציעה מלגות זכאות לתמיכה בתשלום שכר הלימוד. המלגות מוענקות על-ידי מועצת נשים יהודיות - NCJW.
יש למלא את טפסי הבקשה למלגות תמיכה של דקאנט הסטודנטים, המצויים בדיונון. לאחר מילויים ובהתאם להנחיות התכנית, יש להביאם למזכירות התכנית.

התואר וציון הגמר: התואר שיוענק למסיימי התכנית הוא: "בוגר אוניברסיטה בתכנית לימודי נשים ומגדר" - "B.A. in Women and Gender Studies".

התואר יוענק לתלמידים שסיימו במקביל את לימודיהם בחוג נוסף – במסלול דו-חוגי. ציון הגמר יחושב כדלקמן:

ציוני שעורי המבוא (קורסי ליבה) - 20%

ציוני קורסי המסלולים (למעט סמינריונים) - 50%

ציוני הסמינריונים - 30%

לימודי התואר השני: בתכנית אין לימודים לתואר שני בתשס"ג.

תלמידים בעלי זכאות לתואר ראשון המעוניינים להתמחות בלימודי נשים ומגדר במסגרת לימודיהם לתואר השני **באחד מחוגי האוניברסיטה**, יפנו ליועצי התכנית ויקבלו עזרה באיתור קורסים מתאימים בחוגיהם להתמחות בלימודי נשים ומגדר. מורי התכנית יציעו את עזרתם לתלמידים הכותבים חיבורי גמר לתארים מתקדמים בתחום לימודי נשים ומגדר בחוגי האוניברסיטה.

אתר אינטרנט: מידע על אודות התכנית תמצאו בכתובת זו:

<http://www.tau.ac.il/humanities/ncjw>

דאר אלקטרוני: כתובת מזכירות התכנית לפניות shulau@tauex.tau.ac.il

מבנה תכנית הלימודים

התלמידות והתלמידים בתכנית חייבים להשתתף בכל קורסי הליבה (8 ש"ס) של התכנית עד תום השנתיים הראשונות ללימודיהם - ולפחות בשניים מהם בשנה הראשונה. במקביל יבחרו תלמידי התכנית בשלושה מסלולי לימודים מתוך ארבעת המסלולים שבתכנית (רוח, אמנויות, חברה, משפטים), שניים מהם מורחבים (22 ש"ס כל אחד, כולל סמינריון אחד בכל מסלול) ואחד מצומצם (8 ש"ס ללא סמינריון). את המסלול השלישי, המצומצם, ניתן להמיר במסלול אישי לפי החלטת ועדת ההוראה (פירוט להלן). בשעת הכנת מערכת הלימודים על התלמידים לברר את פרטי הקורסים: א. ב"חוברת התכנית ללימודי נשים ומגדר", שתפורסם לקראת הייעוץ. ב. בידיעוני הפקולטות שבהן נלמדים חלק מן הקורסים.

א.

קורסי ליבה - חובה בשנים א'-ב' (לפחות שני קורסים בשנה א')

בקורסי הליבה של התכנית מוצגת פנורמה מקיפה של תולדות מיקומן וייצוגן המישני של נשים (תרבות ותאוריה, היסטוריה, אסתטיקה, אמנות וסוציולוגיה). כן מוצגות בקורסי הליבה תאוריות פמיניסטיות מגוונות, המניחות תשתית של חשיבה ושל מחקר להבנת התופעה ובמטרה להציע חשיבה ומחקר פלורליסטיים ורב-תרבותיים.

1. מבוא להיסטוריה של נשים ומגדר - 2 ש"ס (לא מתקיים בשנת תשס"ג; יש להשלים בתשס"ד)

2. סוציולוגיה של מגדר ונשים - 2 ש"ס

3. בין המינים: תאוריות פמיניסטיות עכשוויות - 2 ש"ס

4. האשה באמנות המודרנית - 2 ש"ס

סה"כ: 8 ש"ס

ב.

ארבעת מסלולי התכנית

תלמידי התכנית יבחרו שלושה מארבעת המסלולים שבתכנית (רוח, אמנויות, חברה, משפטים), שניים מהם – לפי בחירת התלמידים - במתכונת מורחבת ("מסלול מורחב") ואחד מהם – לפי בחירת התלמידים - במתכונת מצומצמת ("מסלול מצומצם"). מסלול משפטים בתשס"ג מוצע במתכונת "מסלול מצומצם" בלבד, ולא ניתן לבחור בו כ"מסלול מורחב".

המסלולים מתוארים להלן במבנה הכללי בלבד: סדר לימודים, סוג הקורסים, מניין השעות. הדרכה מפורטת, תנאי השתתפות ודרישות קדם - ראו ב"חוברת התכנית ללימודי נשים ומגדר". בחוברת זו יצוינו דרישות הקדם לקורסים השונים, ובמיוחד אלה הנוגעות לסמינריונים.

1.ב.

מסלול רוח מורחב (כולל סמינריון) - 22 ש"ס

במסלול מדעי הרוח מורחב יש לבחור באחת מארבע ההתמחויות הר"מ (ספרות, היסטוריה, תאוריה ופילוסופיה, כללי).

התמחות ספרות:

מבוא לתאוריה ופילוסופיה פמיניסטיות - 2 ש"ס

מבואות התמחות - 6-8 ש"ס (סיפורת, שירה)

קורסי בחירה - 8-10 ש"ס

סמינריון - 4 ש"ס

סה"כ: 22 ש"ס

הערות:

א. את מבואות ההתמחות (מבוא לסיפורת - שיעור ותרגיל או מבוא לשירה - שיעור ותרגיל) אפשר לבחור מהחוג לתורת הספרות הכללית או מהחוג לספרות עברית.
ב. הסמינריון יותאם לקורסי מבואות ההתמחות (למשל, מי שלמדו מבוא לסיפורת לא יוכלו לכתוב סמינריון בשירה ולהיפך) ו/או לקורסים מתאימים שנלמדו בחוג השני של התלמידים.

התמחות היסטוריה:

מבוא לתאוריה ופילוסופיה פמיניסטיות - 2 ש"ס

מבואות התמחות - 8 ש"ס

קורסי בחירה - 8 ש"ס

סמינריון - 4 ש"ס

סה"כ: 22 ש"ס

הערות:

א. מבואות ההתמחות הם: "חברה משטר תרבות" במאה ה-20 או במאה ה-19, ועוד תרגיל "חברה משטר תרבות" בכל תקופה אחרת מן החוג להיסטוריה כללית או תרגיל מתאים מהחוג לתולדות עם ישראל - סה"כ 8 ש"ס.
ב. הסמינריון יותאם לקורסי מבואות ההתמחות ו/או לקורסים מתאימים שנלמדו בחוג השני של התלמידים.

התמחות תאוריה ופילוסופיה:

מבוא לתאוריה ופילוסופיה פמיניסטיות - 2 ש"ס

מבואות התמחות מהחוג לפילוסופיה - 4 ש"ס

מבוא לתאוריה ולבקורת של התרבות - 4 ש"ס

קורסי בחירה - 8 ש"ס

סמינריון - 4 ש"ס

סה"כ: 22 ש"ס

הערות:

א. מבואות התמחות מהחוג לפילוסופיה - שניים מקורסי המבוא בחוג לפילוסופיה: מבוא לפילוסופיה יונית, מבוא לפילוסופיה חדשה, מבוא לאסתטיקה, מבוא לפילוסופיה של הדת, מבוא למטפיזיקה, מבוא לפילוסופיה פוליטית, מבוא לפילוסופיה של המדע, מבוא לפילוסופיה של השפה, מבוא לתורת המוסר - סה"כ 4 ש"ס.
במקום אחד המבואות הנ"ל ניתן ללמוד מבוא מהחוג לפילוסופיה יהודית.
ב. מבוא לתיאוריה וביקורת של התרבות - מן החוג לתורת הספרות הכללית - 4 ש"ס, ללא תרגיל.

התמחות רוח כללי מורחב (מותנה באישור יועצת המסלול):

מבוא לתאוריה ופילוסופיה פמיניסטיות - 2 ש"ס
מבואות וקורסי בחירה (לפי ייעוץ בלבד) - 16 ש"ס
סמינריון - 4 ש"ס

סה"כ: 22 ש"ס

הערה:

מבואות וקורסי בחירה ייבחרו במיגוון של תחומים, ובלבד שלא ימנעו קבלה לסמינריון. יש להקפיד על מילוי דרישות קדם מינימליות לסמינריון.

מסלול רוח מצומצם - 8 ש"ס

מבחר של קורסי בחירה מחוברת התכנית שאין להם דרישות קדם.

+++++

2.ב.

מסלול אמנויות מורחב (כולל סמינריון) - 22 ש"ס

קורסי מבוא למסלול - סה"כ 6 ש"ס

*יש לבחור ב- 4 ש"ס שעורי מבוא מההיצע שלהלן ובש"ת אחד בהיקף 2 ש"ס.
*את המבואות והש"ת ניתן ללמוד ללא רצף ולפרוש על פני שנתיים.
* בעת בחירת קורסי המבוא יש לתת את הדעת לדרישות הקדם של הפרו"ס והסמינריון.

מבוא בתיאטרון: קול באשה - דיכוי וגילוי על בימות התיאטרון - שיעור - 2 ש"ס
מבוא בתולדות האמנות: הקדושה, הקדשה ומה שביניהן: האשה באמנות המודרנית - שיעור - 2 ש"ס (מיועד לתלמידים שאינם לומדים בתשס"ג שיעור ליבה באמנויות)

מבוא בקולנוע: מבוא לתיאוריות קולנועיות של מגדר ומיניות - שיעור - 2 ש"ס
ש"ת: סקס, שקרים והאמנות המודרנית: הגוף הנשי כרעיון וכביטוי חזותי - ש"ת - 2 ש"ס

קורסי בחירה (שעורים ופרו"סים) - סה"כ 12 ש"ס

*בחירת הקורסים במסלול זה תיעשה מתוך היצע השעורים בנושאי נשים ומגדר של כל חוגי הפקולטה לאמנויות - תולדות, קולנוע, תיאטרון, רב תחומי.
*בכפוף לאישור יועצת המסלול ניתן גם לבחור בקורסי בחירה אחרים מן החוגים בפקולטה לאמנויות בהיקף של עד 4 ש"ס, בכפוף למקומות פנויים.
* בקורסי בחירה שהם פרו"ס יש להגיש עבודה במקום בחינה.
* בעת בחירת קורסי הבחירה יש לתת את הדעת לדרישות הקדם של הסמינריון.

סמינריון - 4 ש"ס

רשאים להשתתף בסמינריון תלמידים שהשתתפו בשיעור מבוא ו/או שיעור בחירה ו/או פרו"ס באותו תחום.

דרישה זו אינה חלה על תלמידים שחוגם השני הוא בפקולטה לאמנויות ומילאו את דרישות הקדם בחוג השני שלהם.

מסלול אמנויות מצומצם - 8 ש"ס

מבחר של קורסי בחירה מחוברת התכנית שאין להם דרישות קדם.

+++++

3.ב.

מסלול חברה מורחב (כולל סמינריון – 22 ש"ס)

מבוא לסוציולוגיה - שיעור ותרגיל - 4 ש"ס

מבוא לאנתרופולוגיה - שיעור ותרגיל - 4 ש"ס **או:** אחד ממבואות מדע המדינה

קורסי בחירה - 10 ש"ס (כולל, לפי הצורך: קורס בשיטות מחקר)

סמינריון - 4 ש"ס

סה"כ: 22 ש"ס

הערות:

- א. אם הקורסים "מבוא לסוציולוגיה", "מבוא לאנתרופולוגיה"/אחד ממבואות מדע המדינה, "שיטות מחקר", נלמדים במסגרת החוג השני של התלמידים, אפשר לבחור בקורסי מבוא חלופיים מן הפקולטה למדעי החברה או בקורס בחירה נוסף.
- ב. מכיוון שבמסלול זה יש קורסים שהיקפם 3 ש"ס (ולא רק 4/2 ש"ס) - תתקין ועדת ההוראה את המניין הכולל של שעות הלימוד במסלול חברה (מורחב או מצומצם) בהתאמה לחובות התכנית.

מסלול חברה מצומצם - 8 ש"ס

מבחר של קורסי בחירה מחוברת התכנית שאין להם דרישות קדם.

4.ב.

מסלול משפטים מצומצם - 8 ש"ס

מבוא לפמיניזם ומשפט (קורס חובה) – 2 ש"ס

קורסי בחירה מהמבחר המוצע – 6 ש"ס

+++++

ג.

מסלול אישי – מצומצם – 8 ש"ס

מסלול זה מיועד לתלמידים מצטיינים המבקשים ללמוד קבוצת קורסים סביב נושא מלכד במקום מסלול מצומצם ברוח, באמנויות, בחברה, במשפטים. בקשה להתקבל למסלול זה יש להגיש לוועדת ההוראה של התכנית רק לאחר תום שנת לימודים מלאה בתכנית ולאחר סיום כל קורסי הליבה. הרכבת תכנית הלימודים במסלול זה תיעשה עם יועצות התכנית. מסלול זה כולל כתיבת חיבור גמר השקול לעבודה סמינריונית.

סגל התכנית

ראש התכנית: פרופ' חנה נוה
יועצת התכנית: ד"ר אורלי לובין
יועצת מסלול רוח: פרופ' בילי מלמן
יועצת מסלול אמנויות: ד"ר רות מרקוס
יועצת מסלול חברה: ד"ר דפנה למיש
יועצת מסלול משפטים: ד"ר ליאורה בילסקי

מזכירת התכנית: גב' שולה אוריאל
משרד התכנית: בניין רוזנברג, קומה ב', חדר 210.
שעות קבלה: יום א', ג', ד' - שעות 10:00-13:00
יום ב' - שעות 13:00-15:00

לימודי התואר הראשון

רשימה מלאה של קורסי התכנית מכלל האוניברסיטה מופיעה ב"חוברת קורסי התכנית ללימודי נשים ומגדר".
הרשימה שלהלן כוללת רק את הקורסים שמספר השיוך שלהם הוא 0608 לצורך הצגת לוח מועדי הבחינות.

מקורסי הליבה

הקדושה והקדשה ומה שביניהן : האישה באמנות המודרנית	0608.1001.01
סמ' ב' ש' ג' 14 - 16 רוזנברג 002	ד"ר ר' מרקוס

מקורסי מסלול רוח

סימון דה-בובואר: המין השני	0608.1117.01
סמ' א' ש' ג' 16 - 18 גילמן 223	ד"ר ל' פרידמן
מבוא לפילוסופיה פמיניסטית: מחשבות נשים - פנורמי	0608.1110.01
סמ' ב' ש' ג' 16 - 18 גילמן 223	ד"ר ל' פרידמן
נשים יהודיות בעידן המודרני	0608.1123.01
סמ' ב' ש' ג' 12 - 14 גילמן 304	פרופ' ד' הרץ
ההיסטוריה של נשים במערב אירופה	0608.1124.01
סמ' ב' ש' ה' 12 - 14 גילמן 282	פרופ' ד' הרץ

מקורסי מסלול אמנויות

0608.1121.01	סקס, שקרים והאמנות המודרנית : הגוף הנשי כרעיון וכביטוי חזותי	סמ' א'	ש"ת	ד'	12 - 14	רוזנברג	102
0608.1126.01	מבוא לתיאוריות קולנועיות של מגדר ומיניות	סמ' ב'	ש'	ה'	16 - 18	רוזנברג	002
	צפיה בסרטים	ה'	ה'	ה'	18 - 20	רוזנברג	002
	* הערה: שעור 2 ש"ס + צפיה בסרטים 2 ש"ס - סה"כ אקרדיטציה 2 ש"ס. (חובה להשתתף בשעור ולצפות בסרטים; תלמידים שיצפו בסרטים באופן עצמאי יהיו פטורים מלצפות בהם בכיתה)						

מקורסי מסלול חברה

0608.1118.01	היבטים חברתיים של רפואה, מגדר ופריון	סמ' ב'	ש'	א'	10-12	גילמן	326
0608.1127.01	תיאוריות פסיכולוגיות בהתפתחות האשה	סמ' א'	ש'	א'	14 - 16	רוזנברג	001
0608.1125.01	יחסים בין-אישיים בקבוצה	סמ' א'	ש'	ב'	12 - 14	גילמן	323
	יפורסם						

מקורסי מסלול משפטים ומסלול חברה

0608.1122.01	פמיניזם, חברה ומשפט	סמ' א'	ש'	ג'	14 - 17	רוזנברג	001
	גב' ד' הקר						

סמינריונים

0608.3104.01	פריד והפסיכואנליזה	סמ' ב'	ס'	ב'	10 - 12	רוזנברג	209
	ד"ר ל' פרידמן						
		ד'			10 - 12	גילמן	262
0608.3103.01	גוף האומה : לאומיות, גזע ומלחמה	סמ' ב'	ס'	ג'	10 - 12	גילמן	319
	פרופ' ד' הרץ	ה'			10 - 12	גילמן	א317